

ARAŞTIRMA MAKALE

Farklı alanlarda öğrenim gören üniversite öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına yönelik tutumlarının belirlenmesi

Velittin KALINKARA^a, Gülay GÜNAY^{b1}, Ayfer AYDINER BOYLU^c, Hande ŞAHİN^d, Fatma ARPACI^e, Faruk AY^f,
Gülüşan ÖZGÜN BAŞIBÜYÜK^g, Işıl KALAYCI^h, Cengiz KILIÇⁱ, Meryem SALMAN^k & Taner ARTAN^l

^a Pamukkale Üniversitesi, Denizli Teknik Bilimler MYO, Tasarım Bölümü, Denizli / Türkiye

^b Karabük Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fak., Sosyal Hizmet Bölümü, Karabük / Türkiye

^c Hacettepe Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fak., Aile ve Tüketici Bilimleri Bölümü, Ankara / Türkiye

^d Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, Kırıkkale / Türkiye

^e Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, Ankara / Türkiye

^f Cumhuriyet Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Antropoloji Bölümü, Sivas / Türkiye

^g Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Gerontoloji Bölümü, Antalya / Türkiye

^h Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fak., Hemşirelik Bölümü, Isparta / Türkiye

ⁱ Atatürk Üniversitesi, Açık Öğretim Fak., Felsefe Bölümü, Erzurum / Türkiye

^k Siirt Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Bölümü, Siirt / Türkiye

^l İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, İstanbul / Türkiye

^aORCID No:0000-0001-6497-5307 ^bORCID No:0000-0002-8234-6683 ^cORCID No:0000-0003-4177-5972

^dORCID No:0000-0002-0012-0294 ^eORCID No:0000-0001-6619-6358 ^fORCID No:0000-0002-4201-4422

^gORCID No:0000-0002-2801-6157 ^hORCID No:0000-0003-1562-2120 ⁱORCID No:0000-0003-1640-0132

^kORCID No:0000-0003-4191-4274 ^lORCID No:0000-0002-8716-2090

Alıntı:

"Kalınkara, V., Günay, G., Aydın Boylu, A., Şahin, H., Arpacı, F., Ay, F., Özgün Başibüyük, G., vd. (2019). Farklı alanlarda öğrenim gören üniversite öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına yönelik tutumlarının belirlenmesi. *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi (YSAD)*, 12(2), 73-83."

Geliş Tarihi: 14 Mayıs 2019, Kabul Tarihi: 04 Kasım 2019, Yayın Tarihi: 24 Aralık 2019

ÖZET

Giris: Kronolojik yaş toplumsal yaşam içinde önemli bir statü belirleyicisidir. Ancak tıptaki gelişmeler, hijyen koşullarının iyileşmesi ve yaşam kalitesinin artması gibi nedenlerle toplumda yaşlı sayısı artmış, bu da aile ve toplum içerisinde yaşlıların farklı sorunlarla karşılaşmasına neden olmuştur. Bu sorunlardan biri de toplumda yaş grupları arasında yaşanan yaşlı ayrımcılığıdır. **Amaç:** Bu çalışmada farklı alanlarda öğrenim gören üniversite öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumlarını araştırmak ve diğer değişkenlerle ilişkisini belirlemek amaçlanmıştır. **Yöntem:** Bu çalışma, tanımlayıcı, kesitsel bir çalışmadır. Örneklem Ankara, Antalya, Denizli, Erzurum, Isparta, İstanbul, Karabük, Kırıkkale, Siirt ve Sivas'ta farklı alanlarda öğrenim gören 1320 üniversite öğrencisini kapsamaktadır. İstatistiksel analizlerde parametrik ve parametrik olmayan testler kullanılmıştır. **Bulgular:** Yaşlı Ayrımcılığı Tutum ölçeğinin "yaşlıların yaşamını sınırlandırma", "yaşlılara yönelik olumlu ayrımcılık", "yaşlılara yönelik olumsuz ayrımcılık" alt boyutları ve ölçeğin geneli ile bağımsız değişkenler (eğitim alanı grubu, cinsiyet, halen yaşanılan yer, eğitim alanının yaşlılıkla ilgili olma durumu, kendilerini nitelendirme şekilleri ve yaşlı bireyle olan ilişkiler) arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar elde edilmiştir ($p < 0.05$). **Sonuç:** Üniversite öğrenimleri devam eden öğrencilerin yaşlılara yönelik ayrımcılık tutumları yaşam tarzları, yaşadıkları toplumun normları ve yaşlılarla olan ilişkilerinden etkilenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı, yaşlı ayrımcılığı, tutum, üniversite öğrencileri

Determination of attitudes of university students studying in different fields towards elderly discrimination

ABSTRACT

Introduction: Chronological age is an important determinant of status in social life. However, due to the developments in medicine, improvement of hygiene conditions and the increase in the quality of life, the number of elderly people in the society increased and this caused the elderly to face different problems in the family and society. One of these problems is the elderly discrimination among age groups in the society. **Objective:** The aim of this study was to investigate the attitudes of university students studying in different fields towards older adult discrimination and to determine their relationship with other variables. **Method:** This is a descriptive, cross-sectional study. The sample included 1320 university students studying in different fields in Ankara, Antalya, Denizli, Erzurum, Isparta,

¹ Sorumlu Yazar e-mail: ggunay@karabuk.edu.tr

Istanbul, Karabuk, Kırıkkale, Siirt and Sivas. Parametric and nonparametric tests were used for statistical analysis. **Results:** There were statistically significant differences between the general and sub dimensions (limiting the life of the elderly, positive discrimination towards the elderly, negative discrimination towards the elderly) of the Aged Discrimination Attitude Scale and independent variables (education area group, gender, place of residence, the status of education area related to old age, self-qualification and relationships with elderly individuals) ($p < 0.05$). **Conclusion:** Attitudes of university students towards elderly discrimination are affected by their lifestyle, norms of the society they live in and their relations with the elderly.

Keywords: Older adult, older adult discrimination, attitude, university students

1.GİRİŞ

Yaşlılık; tüm canlılar için doğal, kaçınılmaz ve önlenemez bir süreçtir. Günümüzde yaşlanan nüfus, demografik yapının en önemli konularından biri olmuştur (Şahin, 2015). Bilim ve teknolojiadaki gelişmeler, hastalık ve ölüm oranlarında azalma, doğum oranlarında düşüş, yaşam koşullardaki iyileşmeler ve artan yaşam beklentisi, toplumda yaşlıların oranında artış sağlamıştır. Dünya genelinde 65 yaş ve üzerindeki bireylerin oranı yaklaşık %9 civarındadır (2019), bu oranın 2030'da %12'ye, 2050'de %16'ya, 2100'de ise %23'e ulaşması beklenmektedir (UN, 2019:18). Türkiye'de ise yaşlı nüfusun toplam nüfus içindeki oranı 2019 yılında %9,2 iken, 2030'da %12.9'a, 2040'da %16.3'e, 2060'da %22.6'ya ve 2080'de %25.6'ya yükselmesi beklenmektedir (TÜİK, 2019). Tüm bu veriler yaşlı nüfusun dünya ve özellikle ülkemiz açısından önemine işaret etmektedir.

Toplumların yaşlanması, tüm önemli geçişler gibi - önemli toplumsal değişikliklere neden olan büyük bir demografik dönüşümdür. Toplumların yaşlanması fırsatlar yaratır, ancak aynı zamanda sorunları ve zorlukları da beraberinde getirir (Heuvel, 2012:293). İlerleyen yaşla birlikte üretkenlikte, bağımsız hareket etmede ve sosyal katılımdaki azalmalar toplumun yaşlılara yaklaşımını etkilemektedir. Yaşlanma sürecine yönelik değerler, inançlar, tutumlar ve yaklaşımlar bireysel özelliklerle değil tamamen yaşla ilgilidir. Bu faktörlerden dolayı yaşlılar olumlu ya da olumsuz tutumlara maruz kalabilmektedir. Bu durumun sosyal ve toplumsal sonuçları da yaşlı ayrımcılığı (Çınar, Karadakovan & Sivrikaya Karaca, 2018:25) veya yaşçılık (Çayır, 2012:2) olarak ifade edilmektedir. Yaşlı ayrımcılığı, bir gruba pozitif ya da negatif olarak yalnızca yaşından dolayı gösterilen farklı tutum, davranış, ön yargı, hareket, eylem ve kurumsal düzenlemeler olarak tanımlanabilir (Akdemir, Çınar & Görğülü, 2007:218). Yaşlı ayrımcılığı terimini ilk kez kullanan Butler'e göre yaşlı ayrımcılığı, bireylere yaşlı olmaları nedeni ile gösterilen farklı ve kalıplaşmış düşünce ve tutumları içeren karmaşık bir süreçtir (Çilingiroğlu & Demirel, 2004:227). Palmore (2004:41) ise yaşlı ayrımcılığını; yaşlılara yönelik önyargı, düşünce, tutum ve davranışlar aracılığı ile ifade edilen bir terim olarak tanımlamıştır.

Özellikle gelişmiş toplumlarda yaşlanma sorunu bağımlılığı, saygısızlığı, yalnızlığı ve ayrımcılığı arttırmaktadır. Yaşlanma, maliyet artışı, üretken işgücü eksikliği ve ekonomik büyümede azalma sonucu, genel refahı tehlikeye atmakla birlikte ileri yaşlıların bakım giderlerini artırdığından gelişmiş toplumlar için bir tehdit olarak kabul edilmektedir (Heuvel, 2012:293). Toplumda yaşlılara karşı olumlu tutumlar bulunabildiği gibi olumsuz ve karma tutumlar da bulunabilmektedir. Yaşlı ayrımcılığı, bu olumlu, olumsuz ve karma tutumların tümünü içermektedir. Bireylerin yaşlıları bilgi-deneyim sahibi, deneyimlerini aktaran, sevgi dolu

bireyler olarak görmeleri yaşlılara karşı olumlu tutumlar sergilendiğini göstermektedir. Yaşlıların hasta, bağımlı ve çirkin, sürekli yakınan, hoşgörülü ve esnek olmayan, ilgi bekleyen, gelişmelere ve değişimlere kapalı, tüketici insanlar olarak görülmesi ise olumsuz tutumlar arasında yer almaktadır (Bulut & Çilingir, 2016:447; Kalınkara, 2016:188). Olumsuz tutumlara neden olan faktörler; bireylerin ölüme karşı duydukları korku, bedensel güzelliğe ve cinselliğe fazlaca önem verilmesi, bireylerin ekonomik olarak üretken olmasının desteklenmesi ve önemsenmesi, yaşlıların kurumsal bakıma ihtiyaç duyduğunun düşünülmesi olarak sıralanabilir (Kaya Tekin & Örsal, 2018:1352). Yaşlı birey, çevresindekilerin kendisine karşı ayrımcı ve önyargılı bakış açılarını onaylamamasına, kendini yaşlı hissetmemesine karşı toplumun yaşlı bireylerin davranışlarına ilişkin beklentileri nedeniyle toplumun beklentisine uygun tutum ve davranışlar sergilemeye çalışır (Akçay, 2011:92).

Genel olarak yaşlının cinsiyeti ve sosyo-ekonomik durumu yaş ayrımcılığı ile doğrudan ilişkilidir. Yapılan araştırmalar (Clarke, 2009; Pascoe & Richman, 2009:533), yaş ayrımcılığının sağlığı yetersiz ve bağımlılığın fazla olduğu durumlarda ortaya çıktığını göstermektedir. İngiltere'de bağımlı yaşayan yaşlı insanların arasında yapılan bir araştırma, kadınların, sosyoekonomik konumu düşük insanların ve sağlık durumu kötü olan kişilerin kötü muamele görmelerinin daha muhtemel olduğunu göstermiştir (Biggs, Manthorpe, Tinker, Doyle & Erens, 2009:13).

Bazı çalışmalar üniversite öğrencilerinin yaşlılara karşı olumsuz tutumlara sahip olduğunu gösterirken (Laditka, Fischer, Laditka & Segal, 2004:416; Mosher & Ball, 1999:98; Dobrowolska, Jędrzejkiewicz, Pilewska-Kozak, Zarzycka, Slusarska, Deluga, Kościółek & Palese, 2017:8) bazı çalışmalar ise olumlu tutumlara (Voogt, Mickus, Santiago & Herman, 2008:341; Ryan, Melby & Mitchell, 2007:98; Schigelone & Ingersoll-Dayton, 2004:648; Wilkinson, Gower & Sainsbury, 2002:541; Gutierrez & Mayordomo, 2019:53) sahip olduğunu göstermektedir. Üniversite öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla yapılan çalışmalar genellikle sağlık alanında öğrenim gören öğrenciler ile yürütülmüştür. Uzun ve arkadaşları (2015) tarafından sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin, Özdemir (2009) tarafından hemşirelik bölümü öğrencilerinin, Vefikuluçay (2008) tarafından üniversite öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla yapılan çalışmalarda öğrencilerin yaşlı ayrımcılığına yönelik genel puan ortalamalarının yıllara göre düşme eğilimi gösterdiği belirlenmiştir. Buna karşın Moyle (2003:17) tarafından hemşirelik öğrencilerinin, Reuben ve arkadaşları (1995:1432) tarafından tıp öğrencilerinin yaşlılara yönelik tutumlarını incelemek amacıyla yapılan çalışmalarda; öğrencilerin yaşlı bireylere karşı olumsuz tutuma sahip oldukları ve yaşlıları zayıf, sinirli ve hasta, değişikliklere

uyum sağlayamayan bireyler olarak tanımladıkları belirlenmiştir. Yapılan çalışmalarda kız öğrencilerin (Soyuer, Ünal, Güleser & Elmalı, 2010:22; Güven, Muz & Ertürk, 2012:102;), yaşlı ile aynı evde yaşayanların (Ünsar, Erol, Kurt, Türlü, Dinlegör, Sekmen, Sak & Türksen, 2015; Yılmaz & Özkan, 2010:42; Ünal, Soyuer & Elmalı, 2012:117) yaşlı bireylere karşı tutumlarının olumlu yönde olduğu belirtilmektedir. Endüstrileşmiş batı toplumlarında önemli bir sorun haline gelen yaşlı ayrımcılığının (Walker, 1993:26) ülkemizde yüksek öğrenimdeki durumunu ortaya koymak ve bu konuda gerekli çalışmaları yapmak önemlidir. Bu yaşlı ayrımcılığını azaltarak yaşlılara karşı olumlu tutumlar sergilemede yararlı olabileceği gibi yaşlı izolasyonunu önleyerek aktif yaşlanmada, yaşlıları üretim sürecine ve toplumsal yaşama dahil etmede yararlı olacaktır.

Bu çalışmada ülkemizde farklı üniversitelerde öğrenim gören gençlerin yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin görüşleri ile yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

2.YÖNTEM

Örneklem

Araştırmanın evrenini Türkiye'nin yedi bölgesinde yer alan farklı üniversitelerde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Bu doğrultuda herhangi bir örneklem büyüklüğü seçimine gidilmemiştir. Araştırma seçkisiz örnekleme yöntemlerinden Tabakalı (Oranlı) örnekleme yöntemi kullanılarak Ankara (2), Antalya, Denizli, Erzurum, Isparta, İstanbul, Karabük, Kırıkkale, Siirt ve Sivas'ta toplam 11 üniversitenin farklı bölümlerinde öğrenimlerini sürdüren öğrencilerle yürütülmüştür. Bu kapsamda her üniversiteden çalışmaya katılmayı kabul eden 120, toplamda 1320 öğrenci araştırma kapsamına alınmıştır.

Her üniversiteden araştırma kapsamına alınan öğrenciler yaşlılıkla doğrudan ilişkili olan Sosyal Hizmet, Gerontoloji, Yaşlı Bakımı, Hemşirelik (A); Sağlık Bilimleri (B); Sosyal Bilimler (C) ve Fen Bilimlerinden (D) eşit olarak seçilmiştir. Ayrıca öğrencilerden alanlarını yaşlılıkla doğrudan ilişkili, dolaylı ilişkili ve ilişkisiz olarak konumlandırmaları da istenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri üç bölümden oluşan bir anket formu ile toplanmıştır.

Anket formunun birinci bölümü öğrenciler hakkında bilgi edinmek amacıyla hazırlanmış olan yaş, cinsiyet, yaşanan yer, aile tipi, ailedeki birey sayısı, eğitim alanı, öğrenim görülen alan, algılanan aile geliri ve kendilerini nitelendirme gibi demografik sorulardan oluşmaktadır.

İkinci bölüm üniversite öğrencilerinin yaşlılarla olan ilişkilerine ve yaşlıların yaşam biçimlerine ilişkin algılarına yönelik sorulardan oluşmaktadır. Anketin bu bölümünde öğrencilere; yaşlılarla olan yakınlıkları, eğer yaşlılarla aynı evi paylaşmaları söz konusu ise hangi yaşlıyla birlikte yaşadıkları, yaşlı ile aynı evde yaşadıkları süre, yaşlılarla olan ilişkileri, ailedeki yaşlılarla görüşme sıklıkları, yaşlıların nerede yaşamaları gerektiği ve eğer yaşlı bakıma ihtiyaç duyarsa nerede bakılması gerektiğine ilişkin görüşlerini belirlemeye yönelik sorular yöneltilmiştir.

Anket formunun son bölümü "Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği"nden oluşmaktadır. Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği (YATO) üniversite öğrencilerinin yaşlılara yönelik ayrımcılık tutumlarının belirlenmesi amacıyla Vefikuluçay Yılmaz ve Terzioğlu (2011) tarafından geliştirilmiş, öz bildirim tarzı bir ölçektir. Bir üniversitede öğrenim gören 291 kız ve 209 erkek olmak üzere toplam 500 öğrencinin katılımıyla ölçme aracının psikometrik özellikleri incelenmiştir. YATO 5'li Likert tarzında "1=Kesinlikle katılmıyorum - 5=Kesinlikle katılıyorum" seçeneklerinden biri ile değerlendirilebilecek toplam 23 ifadeden oluşmaktadır. Ölçekte yer alan olumsuz ifadeler ters kodlanmaktadır (5=Kesinlikle katılmıyorum - 1=Kesinlikle katılıyorum). Vefikuluçay Yılmaz ve Terzioğlu (2011:49)'nun yaptıkları güvenilirlik analizi sonuçlarına göre ölçme aracının iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) yaşlıların yaşamını sınırlandırma alt boyutu için .70, yaşlıya yönelik olumlu ayrımcılık alt boyutu için .70, yaşlıya yönelik olumsuz ayrımcılık alt boyutu için .67 ve ölçeğin geneli için .80 olarak bulunmuştur.

Bu çalışma kapsamında Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeğinin orijinal formunda olduğu gibi üç boyutlu yapıya sahip olup olmadığını belirlemek için LISREL 8.80 paket programı kullanılarak doğrulayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi ölçeğin orijinalindeki 3 boyut ve 23 madde üzerinden yürütülmüştür.

Doğrulayıcı Faktör Analizi için uyum indekslerinin kabul sınırları literatürde yer alan bilgilere göre farklılaşmaktadır. Ayrıca DFA içinde yer alan çok sayıda uyum ve uyumsuzluk değerleri bulunmaktadır, bunların içinden amaca uygun olanlarının gösterilmesi anlaşılabilirliği arttıracaktır (Gerbing & Anderson, 1992:134; Çokluk, Şekercioğlu & Büyükoztürk, 2012:307-312). DFA ile ilgili öncelikle bakılması gereken X^2 'dir. Ancak X^2 değeri tek başına değerlendirilen bir istatistik değildir. Özellikle büyük örneklerde X^2 değerinin yüksek çıkması olasıdır. Bu nedenle X^2/sd değerine bakılmalıdır. Literatürde X^2/sd değerinin 3'ün altında olmasının mükemmel uyuma, 5'in altında olmasının orta düzeyde uyuma karşılık geldiği belirtilmektedir (Kline, 2005). Bu çalışmada X^2/sd değeri 2,18 olarak bulunmuştur, 3'ün altında olması nedeniyle mükemmel düzeyde bir uyuma sahip olduğu söylenebilir. RMSEA değeri .078 olarak hesaplanmıştır. RMSEA'nın 5'den küçük olması mükemmel bir uyumu, 8'den küçük olması iyi uyumu, 10'dan küçük olması ise zayıf uyumu göstermektedir. RMSEA'nın .078 olmasının iyi uyumu gösterdiği söylenebilir (Tabachnick & Fidel, 2013:739). Diğer uyum indeksleri incelendiğinde GFI (0.85) ve AGFI (0.81) belirlenen mükemmel ve iyi uyum indeks değerlerinin altında olması nedeniyle zayıf bir uyuma sahip olduğu söylenebilir. Standardize edilmiş RMR değerinin .078 olduğu görülmektedir. Bu değer 5'in altında olması mükemmel, 8'in altında olması iyi uyuma işaret etmektedir. Bu çalışmada standardize edilmiş RMR'nin iyi bir uyum değerine sahip olduğu söylenebilir. Son olarak NNFI ve CFI değerleri incelenmiştir. Literatürde NNFI ve CFI değerlerinin .95'in üzerinde olması mükemmel, .90'ının üzerinde olması iyi uyumu ifade etmektedir (Tabachnick & Fidel, 2013). NNFI (0.83) ve CFI (0.85) değerlerin literatürdeki sınır değerlerin altında olması nedeniyle zayıf uyum gösterdiği söylenebilir. Doğrulayıcı faktör analizi

sonucunda elde edilen değerler ölçeğin orijinalinde olduğu gibi üç alt boyutunun yeterli uyum endeks değerlerine sahip olduğunu göstermektedir ($X^2/sd=2.18$, $RMSEA=0,78$, $SRMR=0,78$, $RMR=0,78$, $GFI=0,85$; $AGFI=0,81$, $CFI=0,85$, $NNFI=0,83$).

Aynı zamanda çalışma kapsamında ölçme aracının Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı .65 olarak hesaplanmıştır. Literatürde .60 ile .80 arası Cronbach alfa değerinin güvenilir olarak kabul edilebileceği belirtilmektedir (Yıldız & Uzunsakal, 2018:19).

Verilerin Analizi

Anket formu ile öğrencilerden elde edilen bilgiler, "SPSS for Windows 18.0" ve "LISREL 8.80" istatistik paket programları kullanılarak analiz edilmiştir.

Veriler "SPSS for Windows 18.0" programına girildikten sonra hatalı ve eksik veriler kontrol edilerek gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Daha sonra verilerin sıklıkları ve yüzdelere bakılmış, ortalamalar ve standart sapmaları hesaplanmıştır.

Çalışmada kullanılan Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeğinin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla n sayısının 50'nin üzerinde olması nedeniyle "Kolmogorov-Smirnov" testi uygulanmıştır. "Kolmogorov-Smirnov" testi sonucunda p (p=.000) değeri anlamlı bulunmuştur. Ancak örneklemin büyük olması nedeniyle p değerinin anlamlı çıkması normaldir. Literatürde histogram, Q-Q grafiği, P-P grafiği, çarpıklık ve basıklık değerlerine de bakılmalıdır. Tabachnick ve Fidell'e (2013:79) göre çarpıklık ve basıklık katsayılarının +2 ile -2 sınırları içinde olması verilerin normal dağılım gösterdiğine kanıt olarak kabul etmektedirler. Bu çerçevede çalışmada Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeğinin basıklık ve çarpıklık katsayıları +2 ile -2 sınırları içinde yer aldığından istatistiksel analizlerde parametrik testler uygulanmıştır.

Çalışma kapsamına alınan öğrencilerin Yaşlı Ayrımcılığı Tutumları ile bağımsız değişkenler (araştırmacılar tarafından belirlenen eğitim alanı grubu, cinsiyet, halen yaşanılan yer, öğrencinin eğitim alanı, kendini nitelendirme) arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla parametrik testlerden "İlişkisiz örneklemler t-testi" ve "Tek Faktörlü Varyans Analizi" kullanılmıştır. Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) sonucunda bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki farklılığın önemli bulunması durumunda farklılığın hangi grup ya da gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla Çoklu Karşılaştırma Testi (Tukey) kullanılmıştır (Büyüköz-türk, 2008:39,47).

3.BULGULAR

Öğrencilerin yaşları 17-38 arasında değişmektedir ve ortalama yaş 21 (S=2.5)'dir. Araştırmaya katılan kız (%48.8) ve erkek (%51.2) öğrencilerin oranları birbirine yakındır. Öğrenciler arasında doğum yerinin (%55.3) ve yaşadıkları yerin (%69.6) kent olduğunu belirtenler ilk sırada yer almaktadır. Öğrencilerin yarıdan fazlasının (%78.6) çekirdek aileye, %18.6'sının geniş aileye, %2.8'inin ise tek ebeveynli aileye sahip oldukları saptanmıştır. Ailelerdeki kişi sayısı ortalama 5 (S=1.9) olup, aileler en az 2, en fazla 26 kişiden oluşmaktadır. Öğrencilerin eğitim alanlarının yaşlılıkla ilgili olup olmadığına ilişkin algıları incelendiğinde

%39.4'ü eğitim alanlarının yaşlılıkla hiç ilgili olmadığını, %31.7'si yaşlılıkla dolaylı ilişkili olduğunu, %28.9'u ise yaşlılıkla doğrudan ilişkili olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrencilerin %83.9'u ailelerinin gelirlerini "orta" düzeyde olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrenciler arasında kendilerini "modern" olarak nitelendirenlerin oranı (%51.7), geleneksel olarak nitelendirenlerden (%48.3) yüksektir.

Çalışmada öğrencilerin yaşlı bireyler ile yakınlıkları ve birlikte yaşama durumlarını sorgulayan sorulara da yer verilmiştir. Bu doğrultuda öğrencilerin %18.6'sı "aynı mahallede", %17.7'si "aynı yerleşim yerinde/kentte" ve %17.6'sı "aynı apartmanda" ve "farklı bir kentte" yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin %15.9'u "aynı evde" yaşadıklarını belirtirken, "aynı kentin köyünde" (%5.6) "aynı kentin ilçesinde" (%5.0), "başka bir ülkede" yaşadıklarını (%1.2) ve "yaşlılarla yakınlığı" (%0.8) olmadığını belirtenlerin oranı ise oldukça düşüktür (Tablo 1).

Tablo 1. Öğrencilerin yaşlı bireylerle birlikte yaşama durumlarına ilişkin bilgiler

Değişkenler	N	%
Öğrencilerin yaşlı bireylerle olan yakınlıkları (N=1320)		
Aynı evde yaşıyoruz	209	15.9
Aynı apartmanda yaşıyoruz	232	17.6
Aynı mahallede yaşıyoruz	246	18.6
Aynı yerleşim yerinde / kentte yaşıyoruz	234	17.7
Farklı bir kentte yaşıyorlar	232	17.6
Aynı kentin köyünde yaşıyorlar	74	5.6
Aynı kentin ilçesinde yaşıyorlar	66	5.0
Başka bir ülkede yaşıyorlar	16	1.2
Yaşlılarla yakınlığı yok	11	0.8
Birlikte yaşanan yaşlı birey (N=209)		
Anneanne-babaanne	123	58.9
Dede	47	22.5
Bunların dışında başka bir yaşlı	30	14.3
Anneanne dede veya babaanne dede	9	4.3
Yaşlı bireyle birlikte yaşanan süre (N=209)		
1 yıldan az	28	13.4
2 - 5 yıl	43	20.6
6 - 10 yıl	33	15.8
11 yıl ve daha uzun süre	105	50.2

Yaşlı bireylerle aynı evde yaşadıklarını belirten öğrencilerin (n=209, %15.8) %58.9'u anneanne veya babaanne ile, %22.5'i dede ile, %14.3'ü bunların dışında bir yaşlı birey ile %4.3'ü ise hem anneanne dede veya babaanne dede ile birlikte yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Öğrenciler arasında yaşlı bireylerle "11 yıl ve daha uzun süredir" birlikte yaşadıklarını belirtenlerin oranı yarıdan fazla olup (%50.2), bunu sırasıyla "2-5 yıl" (%20.6), "6-10 yıl" (%15.8) ve "1 yıldan az" (%13.4) süredir birlikte yaşadıklarını belirtenler izlemektedir (Tablo 1).

Öğrencilerin yaşlı bireyler ile olan ilişkileri ve bağımsız değişkenler (cinsiyet, halen yaşanılan yer, eğitim alanı, kendilerini nitelendirme şekilleri, eğitim alanı grubu) arasındaki ilişkinin önemli olup olmadığı Ki-Kare analizi ile test edilmiştir. İstatistiksel bulgulara göre bağımsız değişkenler arasında eğitim alanının yaşlılıkla ilgili olma durumu ($X^2=11.457$ $sd=4$ $p<0.05$) ve eğitim alanı grubu ($X^2=23.381$, $sd=2$, $p<0.05$) ile öğrencilerin yaşlı birey ile olan ilişkilerinin anlamlı bir farklılık oluşturduğu bulunmuştur (Tablo 2).

Ailedeki yaşlılarla "haftada bir veya 15 günde bir" görüştüğünü belirten (%31.2) öğrenciler ilk sırada olup, bunu sırasıyla "ayda ve üç ayda bir" (%25.4), "6 ayda veya yılda bir" (%21.4) ve her gün (%17.4) görüştüğünü belirtenler izlemektedir. Yapılan Ki-kare analizi sonuçlarına göre bağımsız değişkenlerden yalnızca öğrencilerin kendilerini nitelendirme şekilleri ile ailedeki yaşlılarla görüşme sıklığı ($X^2=23.870$ $sd=4$ $p<0.05$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır (Tablo 2).

Tablo 2. Öğrencilerin yaşlı bireylerle olan ilişkileri, yaşlılara yönelik düşünceleri ve bağımsız değişkenlerle ilişkisi

Değişkenler	N	%	Bağımsız Değişkenlere İlişkin Ki-Kare Analizi				
			Cinsiyet	Halen yaşa- nılan yer	Eğitim alanı	Kendini ni- teleme	Eğitim alanı grubu
Öğrencilerin yaşlı birey ile olan ilişkileri							
İyi değil	79	6.0	$X^2=3.207$ $sd=2$ $p=.201$	$X^2=4.957$ $sd=4$ $p=.292$	$X^2=11.457$ $sd=4$ $p=.022^*$	$X^2=13.150$ $sd=2$ $p=.001^*$	$X^2=23.381$ $sd=2$ $p=.001^*$
İyi	627	47.5					
Çok iyi	614	46.5					
Ailedeki yaşlılarla görüşme sıklığı							
Her gün	230	17.4	$X^2=1.719$ $sd=4$ $p=.787$	$X^2=7.784$ $sd=8$ $p=.455$	$X^2=8.395$ $sd=8$ $p=.396$	$X^2=23.870$ $sd=4$ $p=.000^*$	$X^2=12.115$ $sd=12$ $p=.437$
Haftada veya 15 günde	412	31.2					
Ayda-3 ayda	335	25.4					
6 ayda veya yılda	282	21.4					
Görüşmüyorum	61	4.6					
Öğrencilere göre yaşlıların yaşamaları gereken yer							
Kendi evi	777	58.9	$X^2=6.200$ $sd=2$ $p=.045$	$X^2=13.890$ $sd=4$ $p=.008^*$	$X^2=9.788$ $sd=4$ $p=.044^*$	$X^2=30.976$ $sd=2$ $p=.000^*$	$X^2=12.085$ $sd=6$ $p=.060$
Çocukları ile birlikte aynı evde	492	37.3					
Huzurevinde	51	3.8					
Öğrencilere göre yaşlılar bakıma ihtiyaç duyarsa							
Kendi evinde bakılmalıdır	445	33.7	$X^2=0.648$ $sd=2$ $p=.723$	$X^2=11.311$ $sd=4$ $p=.023^*$	$X^2=5.346$ $sd=4$ $p=.254$	$X^2=38.025$ $sd=2$ $p=.000^*$	$X^2=5.114$ $sd=6$ $p=.529$
Çocuklarının evinde bakılmalıdır	757	57.4					
Bakım evlerinde bakılmalıdır	118	8.9					

* $p<0.05$

Öğrenciler arasında yaşlıların kendi evlerinde yaşamaları gerektiğini düşünenlerin oranı (%58.9) yarıdan fazladır. Öğrencilerin %37.3'ü yaşlı bireylerin çocukları ile birlikte yaşamaları gerektiğini düşünürken, yalnızca %3.8'i yaşlıların huzurevlerinde yaşamaları gerektiği görüşündedir. Öğrencilere göre yaşlıların yaşamaları gereken yer ile cinsiyet ($X^2=6.200$ $sd=2$ $p<0.05$), halen yaşanılan yer ($X^2=13.890$ $sd=4$ $p<0.05$), öğrencilerin eğitim alanlarının yaşlılıkla ilgili olup olmadığına ilişkin algıları ($X^2=9.788$ $sd=4$ $p<0.05$) ve kendilerini nitelendirme şekilleri ($X^2=30.976$ $sd=2$ $p<0.05$) arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu gözlemlenmiştir (Tablo 2).

Yaşlıların bakıma ihtiyaç duyması halinde "çocuklarının evinde bakılması" gerektiğini düşünen öğrenciler (%57.4) ilk sırada yer almaktadır. Diğer taraftan öğ-

rencilerin %33.7'si "yaşlıların kendi evlerinde bakılması" gerektiğini ileri sürmüştür. Yaşlıların "bakım evlerinde bakılması" gerektiğini düşünenlerin oranı ise yalnızca %8.9'dur. İstatistiksel açıdan öğrencilere göre yaşlıların bakıma ihtiyaç duyması halinde nerede bakım görmesi gerektiğine yönelik düşünceleri ile halen yaşamalarını sürdürdükleri yer ($X^2=11.311$ $sd=4$ $p<0.05$) ve kendilerini nitelendirme şekilleri ($X^2=38.025$ $sd=2$ $p<0.05$) arasındaki ilişkinin anlamlı bir farklılık oluşturduğu görülmektedir. Diğer taraftan cinsiyet ($X^2=0.648$ $sd=2$ $p>0.05$), öğrencilerin eğitim alanlarının yaşlılıkla ilgili olup olmadığına ilişkin algıları ($X^2=5.346$ $sd=4$ $p>0.05$) ve eğitim alanı grubu ($X^2=5.114$ $sd=6$ $p>0.05$) bağımsız değişkenlerinin önemli bir farklılık oluşturmadığı bulunmuştur (Tablo 2).

Öğrencilerin yaşlı bireylerle olan yakınlıkları ve yaşlı bireylerle olan ilişkileri incelendiğinde; farklı kentte yaşayan öğrencilerin % 25.3'ü ve aynı yerleşim yerinde/kentte yaşadıklarını belirten öğrencilerin %17.7'si yaşlılarla ilişkilerinin iyi olmadığını, aynı mahallede yaşayanların %20.0'si yaşlılarla ilişkilerinin iyi

olduğunu ve aynı evde yaşadıklarını belirtenlerin %20.4'ü yaşlılarla ilişkilerinin çok iyi olduğunu ifade etmişlerdir. Uygulanan ki-kare testine göre öğrencilerin yaşlı bireylerle olan yakınlıkları ve yaşlı bireylerle olan ilişkileri arasında istatistiksel anlamlılık tespit edilmiştir ($X^2=46.992$ $sd=16$ $p<0.05$) (Tablo 3).

Tablo 3. Öğrencilerin yaşlı bireylerle olan yakınlığı ve yaşlı bireylerle olan ilişkilerine göre dağılımı

Öğrencilerin yaşlı bireylerle olan yakınlıkları	Öğrencilerin yaşlı bireylerle olan ilişkileri							
	İyi Değil		İyi		Çok İyi		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Aynı evde yaşıyoruz	3	3.8	81	12.9	125	20.4	209	15.9
Aynı apartmanda yaşıyoruz	11	13.9	114	18.2	107	17.4	232	17.6
Aynı mahallede yaşıyoruz	11	13.9	125	20.0	110	17.9	246	18.6
Aynı yerleşim yerinde / kentte yaşıyoruz	14	17.7	113	18.0	107	17.4	234	17.7
Farklı bir kentte yaşıyorlar	20	25.3	112	17.9	100	16.3	232	17.6
Aynı kentin köyünde yaşıyorlar	6	7.6	37	5.9	31	5.0	74	5.6
Aynı kentin ilçesinde yaşıyorlar	9	11.4	34	5.4	23	3.8	66	5.0
Başka bir ülkede yaşıyorlar	4	5.1	4	0.6	8	1.3	16	1.2
Yaşlılarla yakınlığı yok	1	1.3	7	1.1	3	0.5	11	0.8
Toplam	79	100.0	627	100.0	614	100.0	1320	100.0
$X^2=46.992$ $sd=16$; $p=.000^*$								

* $p<0.05$

Öğrencilerin yaşlı ayrımcılığı tutum ölçeği ile yaşlı yaşamını sınırlandırma, yaşlılara yönelik olumlu ayrımcılık, yaşlılara yönelik olumsuz ayrımcılık alt boyutlarına ilişkin minimum, maksimum, ortalama ve standart sapma gibi tanımlayıcı istatistikler hesaplanmıştır. Çalışmada yaşlıların yaşamını sınırlandırma alt boyutunun en düşük puanı 9, en yüksek puanı 43'tür. Bu alt boyutun ortalaması 20.60 ($S=4.57$) olarak hesaplan-

mıştır. Yaşlılara yönelik olumlu ayrımcılık alt boyutunun ortalaması 29.94 ($S=5.44$) olup, alınan minimum puan 8 ve maksimum puan 40'tır. Yaşlılara yönelik olumsuz ayrımcılık alt boyutunun puanı 6-30 arasında değişmekte olup ortalaması 18.58 ($S=3.49$) olarak bulunmuştur. Yaşlı Ayrımcılığı Tutum ölçeğinin geneli için ortalama 69.12 ($S=7.98$) olup, alınan puan aralığı ise 32-109 arasında değişmektedir (Tablo 4).

Tablo 4. Yaşlı ayrımcılığı tutum ölçeği ve alt boyutlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler (n=1320)

Yaşlı ayrımcılığı tutum ölçeği ve alt boyutları	Minimum	Maksimum	Ortalama	S
Yaşlı yaşamını sınırlandırma	9	43	20.60	4.57
Yaşlılara yönelik olumlu ayrımcılık	8	40	29.94	5.44
Yaşlılara yönelik olumsuz ayrımcılık	6	30	18.58	3.49
Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği	32	109	69.12	7.98

Öğrencilerin yaşlı ayrımcılığı tutum puanları ve bağımsız değişkenlerine ilişkin puan ortalamaları, standart sapmaları, ilişkisiz örneklem t-testi ve tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 5'de yer almaktadır. Aynı zamanda tek yönlü varyans analizinin istatistiksel olarak anlamlı olması durumunda bu anlamlılığının değişkene ait hangi kategoriler arasındaki ilişkiyi kaynaklandığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen çoklu karşılaştırma testi "Tukey" sonuçları da Tablo 5'de yer almaktadır.

Yaşlı Ayrımcılığı Tutumunun alt boyutlarından "yaşlıların yaşamını sınırlandırma" ile eğitim alanı grubu ($F=2.630$; $sd=3-1316$; $p<0.05$), cinsiyet ($t=2.682$, $sd=1318$; $p<0.05$), öğrencilere göre eğitim alanının yaşlılıkla ilgili olma durumu ($F=8.175$; $sd=2-1317$; $p<0.05$) ve öğrencilerin yaşlı bireylerle olan ilişkileri ($F=13.684$, $sd=2-1317$, $p<0.05$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olduğu belirlenmiştir.

Tablo 5. Öğrencilerin yaşlı ayrımcılığı tutumu alt boyutları ile bağımsız değişkenlere ilişkin istatistiksel analizleri

	YYS*		YOA*		YEOA*		YATO*	
	Ort	S	Ort	S	Ort	S	Ort	S
Eğitim alanı grubu								
Sosyal Hizmet, Gerontoloji, Yaşlı Bakımı, Hemşirelik	20,1	4,7	30,8	5,4	18,0	3,7	68,9	8,7
Sağlık Bilimleri	20,7	4,5	29,4	5,3	18,2	3,2	68,3	7,5
Sosyal Bilimler	20,5	4,4	30,5	5,2	19,2	3,4	70,2	7,6
Fen Bilimleri	21,1	4,7	29,1	5,6	18,9	3,6	69,1	8,1
	F=2.630; sd=3-1316; p=.049** (1-4 ilişkili)		F=7.455; sd=3-1316; p=.000** (1-2;1-4; 2-3; 3-4 ilişkili)		F=8.576; sd=3-1316; p=.000** (1-3;1-4;2-3;2-4 ilişkili)		F=3.037; sd=3-1316; p=.028** (2-3 ilişkili)	
Cinsiyet								
Kadın	20,9	4,5	30,2	5,6	18,8	3,6	69,9	8,4
Erkek	20,3	4,6	29,7	5,3	18,4	3,4	68,4	7,5
	t=2.682; sd=1318; p=.007**		t=1.511; sd=1318; p=.132		t=2.121; sd=1318; p=.034**		t=3.501; sd=1318; p=.000**	
Yaşanılan yer								
İl	20,7	4,7	29,8	5,7	18,5	3,6	69,0	8,2
İlçe	20,2	4,2	30,1	4,8	18,5	3,2	68,8	7,1
Köy	20,9	4,6	31,1	5,1	19,3	3,6	71,3	8,1
	F=1.559; sd=2 - 1317; p=.241		F=2.435; sd=2 - 1317; p=.088		F=3.208; sd=2 - 1317; p=.110		F=3.761; sd=2 - 1317; p=.029**	
Eğitim alanının yaşlılıkla ilgili olma durumu								
Yaşlılıkla doğrudan ilişkili	19,8	4,5	30,7	4,9	18,2	3,7	68,7	7,9
Yaşlılıkla dolaylı ilişkili	20,9	4,4	29,4	5,6	18,4	3,3	68,6	7,7
Yaşlılıkla hiç ilişkili değil	21,0	4,7	29,8	5,6	19,1	3,4	69,9	8,2
	F=8.175; sd=2 - 1317; p=.000** (1-2;1-3 ilişkili)		F=6.099; sd=2 - 1317; p=.002** (1-2, 1-3, 2-3 ilişkili)		F=8.943; sd=2 - 1317; p=.000** (1-2; 2-3 ilişkili)		F=3.839; sd=2 - 1317; p=.022** (2-3 ilişkili)	
Öğrencilerin kendilerini nitelendirme şekilleri								
Geleneksel	20,7	4,5	30,6	5,4	19,0	3,2	70,3	7,5
Modern	20,5	4,6	29,3	5,4	18,2	3,7	68,0	8,2
	t=0.937; sd=1318; p=.349		t=4.260; sd=1318; p=.000**		t=4.364; sd=1318; p=.000**		t=5.369; sd=1318; p=.000**	
Öğrencilerin yaşlı birey ile olan ilişkileri								
İyi değil	22,4	4,6	25,3	5,9	18,8	3,9	66,5	7,9
İyi	21,0	4,2	29,3	4,9	18,7	3,3	68,9	7,4
Çok iyi	20,0	4,8	31,2	5,5	18,5	3,6	69,7	8,5
	F=13.684; sd=2 - 1317; p=.000** (1-2; 1-3; 2-3 ilişkili)		F=54.876; sd=2 - 1317; p=.000** (1-2; 1-3; 2-3 ilişkili)		F=0.621; sd=2 - 1317; p=.537		F=6.192; sd=2 - 1317; p=.002** (1-2; 1-3; 2-3 ilişkili)	

* YYS: Yaşlıların Yaşamını Sınırlandırma Alt Boyutu; YOA: Yaşlılara Yönelik Olumlu Ayrımcılık Alt Boyutu; YEOA: Yaşlılara Yönelik Olumsuz Ayrımcılık; YATO: Yaşlı Ayrımcılığı Tutumu Ölçeği

**p<0.05

"Yaşlılara yönelik olumlu ayrımcılık" alt boyutu ile bağımsız değişkenlerden eğitim alanı grubu ($F=7.455$; $sd=3-1316$; $p<0.05$), öğrencilere göre eğitim alanının yaşlılıkla ilgili olma durumu ($F=6.099$; $sd=2-1317$; $p<0.05$) ve öğrencilerin yaşlı bireylerle olan ilişkileri ($F=54.876$, $sd=2-1317$, $p<0.05$) arasında istatistiksel olarak önemli bir ilişki vardır. Ayrıca yaşlılara yönelik olumlu ayrımcılık alt boyutu ile öğrencilerin kendilerini nitelendirme şekilleri arasında da ($t=4.260$; $sd=1318$; $p<0.05$) anlamlı bir farklılık belirlenmiştir. Bu anlamlı farklılık ise kendilerini geleneksel olarak nitelendiren ($ort.=30.6$, $s=5.4$) öğrencilerden kaynaklanmaktadır.

Yaşlı ayrımcılığı tutum ölçeğinin son boyutu olan "yaşlılara yönelik olumsuz ayrımcılık" alt boyutu ile eğitim alanı grubu ($F=8.576$; $sd=3-1316$; $p<0.05$), cinsiyet ($t=2.121$; $sd=1318$; $p<0.05$), öğrencilere göre eğitim alanının yaşlılıkla ilgili olma durumu ($F=8.943$; $sd=2-1317$; $p<0.05$) ve öğrencilerin kendilerini nitelendirme şekilleri ($t=4.364$; $sd=1318$, $p<0.05$) arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur.

Bağımsız değişkenler ile "yaşlı ayrımcılığına yönelik tutum" ölçeğinin genel puanları arasındaki istatistiksel ilişki incelendiğinde de yaşlı ayrımcılığına yönelik tutum puanları ile eğitim alanı grubu ($F=3.037$; $sd=3-1316$; $p<0.05$), cinsiyet ($t=3.501$; $sd=1318$; $p<0.05$), öğrencilerin yaşadıkları yer ($F=3.761$; $sd=2-1317$; $p<0.05$), öğrencilere göre eğitim alanının yaşlılıkla ilgili olma durumu ($F=3.839$; $sd=2-1317$; $p<0.05$), öğrencilerin kendilerini nitelendirme şekilleri ($t=5.369$; $sd=1318$; $p<0.05$), öğrencilerin yaşlı bireylerle olan ilişkileri ($F=6.192$; $sd=2-1317$; $p<0.05$) değişkenleri arasında anlamlı farklılıklar vardır (Tablo 5).

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

Ülkemizde farklı üniversitelerde öğrenim gören gençlerin yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin görüşleri ile yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumlarını belirlemeye yönelik bu çalışmada; farklı üniversitelerde öğrenimleri devam eden ve araştırmaya gönüllü olarak katılan öğrenciler arasında yaşlılarla "iyi" ilişkilere sahip olduğunu belirtenlerin oranı yüksektir. Öğrencilerin yarısından fazlası yaşlı bireylerin kendi evlerinde yaşamaları gerektiğini ve bakıma ihtiyaç duyan yaşlı bireylere "çocuklarının evinde bakılması" gerektiğini düşünmektedir. Çalışmada ayrıca yaşlılara yönelik tutum ölçeği puan ortalamasının 69.12 ($S=7.98$), ölçekten alınan en yüksek puanın 109 en düşük puanın ise 32 olduğu görülmüştür. Yaşlı Ayrımcılığı Tutum ölçeğinin "yaşlıların yaşamını sınırlandırma", "yaşlılara yönelik olumlu ayrımcılık" ve "yaşlılara yönelik olumsuz ayrımcılık" alt boyutları ile bağımsız değişkenler (eğitim alanı grubu, cinsiyet, halen yaşanılan yer, eğitim alanının yaşlılıkla ilgili olma durumu, kendilerini nitelendirme şekilleri ve yaşlı birey olan ilişkiler) arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar elde edilmiştir ($p<0.05$).

Çalışma kapsamına alınan üniversite öğrencileri arasında yaşlı bireylerle aynı mahallede veya aynı yerleşim birimi ve kentte yaşadıklarını belirtenler ilk sırada yer almaktadır. Yaşlı bireylerle birlikte yaşadıklarını belirten 209 öğrencinin yarısından fazlası anneanne veya babaannesi ile birlikte yaşadıklarını, aynı zamanda bu öğrencilerin beşte biri "2-5 yıl" gibi bir zaman dili-

minde birlikte yaşadıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin yaşlı bireylerle olan fiziki yakınlıkları ile yaşlı bireylerle olan ilişkileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır. Bu bulguya göre öğrencilerin yaşlı bireylerle olan yakınlıkları aynı zamanda yaşlı bireylerle anlamlı ve kaliteli ilişkiler kurmalarına da olanak sağlamaktadır. Üniversite öğrencilerinin yaşlı bireylere karşı tutumlarının belirlendiği çalışmalar incelendiğinde, büyükanne ve büyükbabalarıyla iletişimi olan öğrencilerin yaşlı bireylere karşı daha olumlu tutumlara sahip oldukları saptanmıştır (McConatha, Hayta, Rieser-Danner, McConatha & Polat, 2004:177; Voogt, Mickus, Santiago & Herman, 2008:341). Aşiret ve arkadaşları (2017:821) tarafından yapılan çalışmada da yaşlı aile üyesi ile beraber yaşama deneyiminin yaşlıya ilişkin olumlu tutumla ilgili olduğu saptanmıştır. Benzer şekilde yapılan farklı araştırmaların sonuçları da yaşamını halen ailesindeki yaşlı bireylerle sürdüren öğrencilerin tutumlarının daha olumlu olduğu görülmüştür (Çilingir, Bulut & Hindistan, 2017:139; Dinçer, Usta & Bulduk, 2016:32; Ünsar vd., 2015:42; Yılmaz & Özkan, 2010:49). Araştırmalardan elde edilen bu ortak sonuç öğrencilerin yaşlı bireyle birlikte yaşamasının; yaşlı bireyle kurulan iletişim, yaşlının kendi deneyim ve anılarına ilişkin paylaşımları ve diğer aile üyeleri tarafından yaşlıya gösterilen saygı ve değer bir sonucu olarak yaşlı ve yaşlılık sürecine ilişkin olumlu tutumların gelişmesine katkıda bulunduğunu göstermektedir.

Öğrenciler yaşlı bireylerle "iyi" ve "çok iyi" ilişkilere sahip olduklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin yaşlı bireylerle olan ilişkileri ile kendilerini nitelendirme durumları ve eğitim alanı grubu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır. Power (1993:16) gençlerin yaşlılık ve yaşlı bireylere ilişkin tutumlarını incelemek amacı ile kolej öğrencileriyle gerçekleştirdiği çalışmada, öğrencilerin yaşlılarla iyi bir ilişkiye sahip olduklarını belirlemiştir. Öğrenciler yaşlılarla ilişkilerini dostça (%52), saygı (%51), ilgili (%22) ve sempatik (%18) kavramlarını kullanarak tanımlamışlardır. Çalışmada öğrencilerin yalnızca %13'ü yaşlılarla olan ilişkilerini uzak olarak ifade etmişlerdir. Ayrıca çalışmada kız öğrenciler erkek öğrencilere göre yaşlılarla daha arkadaşça ilişkilere sahip olduklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin yarıdan fazlası (%61.1) yaşlı bireylerin kendi evlerinde yaşamaları gerektiğini düşünmektedir. Bu sonuç genç bireylerin yaşamlarına müdahale edilmesini veya eleştirilmeyi istemediklerinden ortaya çıkabileceği gibi yaşlıların kendi yaşam ortamlarında daha rahat hareket etmek istemelerinden de kaynaklanabilir. Ashında literatür bilgileri de yerinde yaşlanmayı desteklemektedir. Çünkü yerinde yaşlanma yaşlı bireylere bağımsızlık ve özerklik sağlamanın yanı sıra arkadaş ve aile gibi sosyal destek sistemlerini sürdürmelerini de ön görmektedir (Wiles, Leibing, Guberman, Reeve & Allen, 2012:357). Öğrencilerin yarıdan fazlası yaşlıların bakıma ihtiyaç duyduklarında çocuklarının evinde bakılmaları gerektiğini düşünmektedir. Bu sonuç öğrencilerin yaşadıkları kültür yapısı içinde yaşlıların bakımına yönelik var olan normlardan etkilendiklerini göstermektedir.

Türkiye'nin 11 farklı üniversitesinde öğrenim gören gençlerin yaşlılara yönelik tutumlarını incelemek amacıyla Vefikuluçay Yılmaz ve Terzioğlu (2011) tarafından geliştirilen "Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği" nin kul-

lanıldığı bu çalışmada gençlerin yaşlı ayrımcılığı tutumuna ilişkin genel puanları ile yaşının yaşamını sınırlandırma, yaşlılara yönelik olumlu ayrımcılık, yaşlılara yönelik olumsuz ayrımcılık alt boyutlarının puan ortalamalarının ülkemizde Soyuer ve arkadaşları (2010:22), Altay ve Aydın (2015:13), Yılmaz ve Özkan (2010:38), Ceylan ve Öksüz (2015:462), Dinçer ve arkadaşları (2016:31), Uçun ve arkadaşları (2015:1145), Çilingir ve arkadaşları (2017:138) tarafından benzer örneklem grupları ile yapılmış olan araştırmalardan elde edilen puan ortalamaları ile paralellik gösterdiği söylenebilir.

Çalışmada öğrencilerin yaşlıların yaşamını sınırlandırma alt boyutu ile eğitim alanı grubu arasındaki anlamlı farklılık Sosyal Hizmet, Gerontoloji, Yaşlı Bakımı, Hemşirelik (Ort.=20.1; S=4.7) bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler ile Fen bilimleri alanında (Ort.=21.1; S=4.7) öğrenim gören öğrencilerden kaynaklanmaktadır. Cinsiyet açısından bakıldığında da kız öğrencilerin (Ort.=20.9; S=4.5) bu alt boyuta ilişkin puan ortalamalarının erkek öğrencilerden (Ort.=20.3; S=4.6) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Soyuer ve arkadaşları (2010:22), Altay ve Aydın (2015:13), Dinçer ve arkadaşları (2016:31) tarafından yapılan çalışmalarda da öğrencilerin cinsiyetleri ile yaşlıların yaşamını sınırlandırma alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık elde edilmiştir. Çalışmalar arasındaki bu benzerlikler üniversite öğrenimi gören öğrencilerin homojen bir yapıya sahip olmasından kaynaklanabilir. Aynı zamanda öğrencilerden eğitim alanının yaşlılıkla doğrudan ilişkili olduğunu belirtenlerde yaşlıların yaşamını sınırlandırma alt boyutu puanları düşmektedir. Bu durumda öğrencilerin yaşlı ve yaşlanmaya ilişkin farkındalıkları arttıkça yaşlı bireylerin yaşamlarının daha bağımsız olmasına ilişkin düşüncelerinin de geliştiği söylenebilir. Öğrencilerin yaşlıların yaşamını sınırlandırma alt boyutu puanlarının öğrencilerin yaşlı ile ilişkilerinin derecesi olumlu yönde arttıkça azaldığı tespit edilmiştir. Bu durum öğrenciler ile yaşlılar arasındaki sosyal etkileşimin artmasını tarafların birbirlerini daha iyi tanımalarına ve anlamalarına yardımcı olduğunu da kanıtlamaktadır.

Yaşlı ayrımcılığı tutum ölçeğinin alt boyutlarından “yaşlılara yönelik olumlu ayrımcılık” ile öğrencilerin eğitim alanı grubu, eğitim alanının yaşlılıkla ilgili olma durumu, öğrencilerin kendilerini nitelendirme şekilleri ve yaşlı bireylerle olan ilişkileri arasındaki ilişki anlamıdır. Eğitim alanı grubunun alt kategorilerinden Sosyal Hizmet, Gerontoloji, Yaşlı Bakımı, Hemşirelik bölümlerinde (Ort.=30.8, S=5.4) ve sağlık bilimleri alanında öğrenim görenler (Ort.=29.4, S=5.3) ile fen bilimleri alanlarında eğitim görenler (Ort.=29.1, S=5.6) arasında anlamlı farklılık gözlemlenmiştir. Dinçer ve arkadaşları (2016:31) tarafından yapılan çalışmada YATÖ olumlu ayrımcılık alt boyutunda işletme fakültesi öğrencilerinin puan ortalamalarının mühendislik fakültesi öğrencilerinin puan ortalamalarından daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Boz ve arkadaşları (2017:14) tarafından yapılan çalışmada da sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinin, iktisat ve işletme bölümü öğrencilerine göre yaşlıya yönelik tutumları daha olumlu bulunmuştur. Güven ve arkadaşları, (2012:102) tarafından yapılan çalışmada da benzer şekilde tıp ve hemşirelik mesleklerini tercih eden öğrencilerin diğer alanlardaki öğrencilere oranla puan ortalamalarının yüksek olduğu

görülmüştür. Araştırmaların sonuçlarından elde edilen bu ortak bulgular öğrencilerin eğitim gördükleri alan itibarıyla yaşlılıkla ilgili farkındalıklarının oluştuğunu ve dolayısıyla yaşlılara karşı olumlu tutuma sahip olduklarını düşündürmektedir. Kendilerini geleneksel (Ort.=30.6, S=5.4) olarak nitelendiren öğrencilerin “yaşlılara yönelik olumlu ayrımcılık” puan ortalamaları kendilerini modern olarak (Ort.=29.3, S=5.4) nitelendiren öğrencilerden daha yüksektir. Ayrıca öğrencilerin yaşlılarla olan ilişki düzeyleri olumlu yönde arttıkça yaşlılara yönelik olumlu ayrımcılık puan ortalamaları da anlamlı şekilde artış göstermektedir. Elde edilen bu bulgular sosyal yaşam içinde yaşlı bireylerle daha fazla iletişim kuran ve onlarla vakit geçiren gençlerin yaşlılara yönelik daha pozitif yönlü bir ayrımcılık sergilediklerinin de bir göstergesi olabilir. Nitekim Türk toplumunda mevcut olan güçlü aile bağları yaşlılara verilen değeri ve saygıyı açıklamaktadır.

Öğrencilerin “yaşlılara yönelik olumsuz ayrımcılık” alt boyutu puanları eğitim alanı grubu, cinsiyet, eğitim alanının yaşlılıkla ilgili olma durumu, kendilerini nitelendirme şekilleri gibi bağımsız değişkenler istatistiksel olarak anlamlı farklılık oluşturmaktadır. Bağımsız değişkenlerin alt kategorileri ile öğrencilerin yaşlılara yönelik olumsuz puan ortalamaları incelendiğinde sosyal bilimler alanında öğrenim gören öğrencilerin (Ort.=19.2, S=3.4), kız öğrencilerin (Ort.=18.8, S=3.6), eğitim alanının yaşlılıkla hiç ilgisi olmadığını düşünen öğrencilerin (Ort.=19.1, S=3.4) ve kendilerini geleneksel olarak nitelendirenlerin (Ort.=19.0, S=3.2) puan ortalamalarının yüksek olduğu bulunmuştur. Araştırmadan elde edilen bu sonuçlar değerlendirildiğinde eğitim alanının yaşlılıkla hiç ilgisi olmadığını düşünen öğrencilerin “yaşlılara yönelik olumsuz ayrımcılık” puan ortalamalarının yüksek olması beklenen bir sonuçtur. Ancak özellikle kız öğrencilerin ve kendilerini geleneksel olarak nitelendirenlerin puan ortalamalarının yüksek olması şaşırtıcıdır. Bu sonucun gerek kız öğrencilerin gerekse kendisini geleneksel olarak değerlendirenlerin bugüne değin yaşlılara yönelik almış oldukları sorumluluklar veya içinde buldukları dönem itibarıyla özellikle büyükleri tarafından yapılmış olan çeşitli kısıtlamaların bir sonucu olabileceğini düşündürmektedir.

Öğrencilerin Yaşlı ayrımcılığı tutumu puan ortalamaları ile eğitim alanı grubu, cinsiyet, yaşanılan yer, öğrencilerin eğitim alanının yaşlılıkla ilgili olma durumuna ilişkin düşünceleri, öğrencilerin kendilerini nitelendirme şekilleri ve öğrencilerin yaşlı bireylerle olan ilişkileri gibi bağımsız değişkenlerle arasında anlamlı bir farklılık vardır. Genel olarak yaşlı ayrımcılığı tutum puanları ile bağımsız değişkenlerin alt kategorileri arasındaki puanlar incelendiğinde sosyal bilimler alanında öğrenim gören öğrencilerin (Ort.=70.2, S=7.6), kız öğrencilerin (Ort.=69.9, S=8.4), köyde yaşamlarını sürdürdüklerini belirtenlerin (Ort.=71.3, S=8.1), eğitim alanının yaşlılıkla hiç ilgisi olmadığını düşünenlerin (Ort.=69.9, S=8.2), kendilerini geleneksel olarak nitelendirenlerin (Ort.=70.3, S=7.5) ve yaşlı bireylerle ilişkilerini çok iyi olarak belirtenlerin (Ort.=69.7, S=8.5) yaşlı ayrımcılığı tutum puan ortalamaları diğerlerine göre yüksektir.

Sonuç itibarıyla öğrencilerin yaşlı bireylerle olan fiziki yakınlıkları, kendilerini nitelendirme durumları ve eğitim

alanlarının yaşlı bireylerle ilişkileri üzerinde etkili olduğu görülmüştür. Aynı zamanda yaşlılara yönelik olumlu ayrımcılık ile öğrencilerin eğitim alanı grubu, eğitim alanının yaşlılıkla ilgili olma durumu, öğrencilerin kendilerini nitelendirme şekilleri ve yaşlı bireylerle olan ilişkileri arasındaki ilişki de önemlidir. Bu sonuçlar toplumların sosyo-kültürel yapıları, gelenekleri ve özellikle de eğitimin farklı alanlardaki tutum ve davranışların yanı sıra yaşlıya karşı tutum ve davranışların oluşmasında da rol oynadığını göstermektedir. Dolayısıyla bu faktörlerin yaşlı ile ilişkiler üzerindeki olumlu etkisini göz önünde bulundurarak tüm yaş gruplarında yaşlı, yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin olumlu tutum ve davranışların geliştirilebilmesi sağlanmalıdır. Bu amaçla küçük yaşlardan itibaren gençler, yaşlılığın her bireyin yaşamında yer alan bir süreç olduğu konusunda bilinçlendirilmeli, bu süreçte yaşanacak fiziksel, davranışsal, duygusal ve bilişsel değişimlerin yanı sıra ekonomik geçişler hakkında bilgilendirilmeli, aynı zamanda da gençleri ve yaşlı bireyleri bir araya getirecek huzurevi ziyaretleri, geziler, projeler gibi farklı faaliyetler planlanmalıdır.

Çıkar Çatışması / Conflict of Interest

Yazarlar tarafından herhangi bir çıkar çatışması beyan edilmemiştir / No conflict of interest was declared by the authors.

KAYNAKÇA

- Akçay, C. R. (2011). *Yaşlılık Kavramlar, Kuramlar ve Yaşlılığa Hazırlık*, İstanbul: Kriter Yayınları.
- Akdemir, N., Çınar, F.İ., & Görgülü, Ü. (2007). Yaşlıların algılanması ve yaşlı ayrımcılığı. *Turkish Journal of Geriatrics*, 10(4), 215-222.
- Altay, B., & Aydın, T. (2015). Hemşirelik öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumlarının değerlendirilmesi. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 12(1), 11-18.
- Aşiret, G. D., Kaymaz, T. T., Öztürk Çopur, E., & Akyar, İ. (2017). Ageism attitude towards elderly: Young perspective. *International Journal of Caring Sciences*, 10(2), 819-827.
- Biggs, S., Manthorpe, J., Tinker, A., Doyle, M. & Erens, B. (2009). Mistreatment of older people in the United Kingdom: Findings from the first National Prevalence Study. *J Elder Abuse Neglect*, 21(1), 1-14. doi: 10.1080/08946560802571870
- Boz, H., Gökçe, N., Özüstün Kırıl, A., Mutlu, E., Selvi, N., Ünlü, D., & Yılmaz, G. (2017). Sağlık Bilimleri Fakültesi ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumları. *Kastamonu Sağlık Akademisi Dergisi*, 2(1), 32-54.
- Bulut, E., & Çilingir, D. (2016). Yaşlı ayrımcılığı ve hemşirelik bakımına yansımaları. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 15(5), 446-449.
- Büyükoztürk, Ş. (2008). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı* (7. Basım). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Ceylan, H., & Öksüz, M. (2015). Sosyal Hizmet lisans öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(39), 459-466.
- Clarke, A. (2009). *Ageism and Age Discrimination in Primary and Community Health Care in the United Kingdom*. London: Centre for Policy on Ageing.
- Çayır, K. (2012). Yaşa dayalı ayrımcılık. *Ayrımcılık Çok Boyutlu Yaklaşımlar* içinde. Derleyenler: K. Çayır & M. A. Ceyhan, İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Çilingir, D., Bulut, E., & Hindistan, S. (2017). Hemşirelik bölümü öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumları. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 10(3), 137-143.
- Çilingiroğlu, N., & Demirel, S. (2004). Yaşlılık ve yaşlı ayrımcılığı. *Turkish Journal of Geriatric*, 7(4), 225-230.
- Çınar, D., Karadakovan, A., & Sivrikaya Karaca, S. (2018). Investigation of the attitudes of university students to discrimination of the elderly. *Northern Clinics of Istanbul*, 5(1), 25-30. doi: 10.14744/nci.2017.10437
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., & Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal Bilimler İçin Çok Değişkenli İstatistik: SPSS ve LISREL Uygulamaları*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Diñçer, Y. U., Usta, E., & Bulduk, S. (2016). Üniversite öğrencileri gözüyle yaşlılık nasıl algılanıyor? *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi*, 9(1), 26-38.
- Dobrowolska, B., Iędrzejkiewicz, B., Pilewska-Kozak, Zarzycka, D., Slusarska, B., Deluga, A., Kosciolk, A., & Palese, A. (2017). Age discrimination in healthcare institutions perceived by seniors and students. *Nursing Ethics*, 26(2), 443-459. doi: 10.1177/09697330 17718392
- Gerbing, D. W., & Anderson, J. C. (1992). Monte Carlo evaluations of goodness of fit indices for structural equation models. *Sociological Methods and Research*, 21(2), 132-160.
- Gutierrez, M., & Mayordomo, T. (2019). Age discrimination: A comparative study among university students. *Acta Colombiana de Psicología*, 22(2), 62-69. doi: 10.14718/ACP.2019.22.2.4
- Güven, Ş.D., Muz, G.U., & Ertürk N.E. (2012). Üniversite öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumları ve bu tutumların bazı değişkenlerle ilişkisi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 15(2), 99-103.
- Heuvel, W. J. A. (2012). Discrimination against older people. *Reviews in Clinical Gerontology*, 22, 293-300. doi:10.1017/S095925981200010X
- Kalınkara, V. (2016). *Temel Gerontoloji Yaşlılık Bilimi*. (3. Basım), Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kaya Tekin, N., & Örsal, Ö. (2018). Sosyal bir sorun: Yaşlı ayrımcılığı. *Social Sciences Studies Journal*, 4(16), 1350-1355.
- Kline, R. B. (2005). *Principles and Practice of Structural Equation Modelling* (2nd Edition). New York: The Guilford Press.
- Laditka, S. B., Fischer, M., Laditka, J. N., & Segal, D. R. (2004). Attitudes about aging and gender among aging and gender among young, middle age and older college-based students. *Educational Gerontology*, 30, 403-421.
- McConatha, J. T., Hayta, V., Rieser-Danner, L., McConatha, D., & Polat, T. (2004). Turkish and U.S. attitudes toward aging. *Educational Gerontology*, 30(3), 169-183.
- Mosher Asley, P. M., & Ball, P. (1999). Attitudes of college students toward elderly persons and their

- perceptions of themselves at age 75. *Educational Gerontology*, 25, 89-102.
- Moyle, W. (2003). Nursing students perceptions of older people continuing society's myths. *Australian Journal of Advanced Nursing*, 20(4), 15-21.
- Özdemir, Ö. (2009). *Hemşirelik Öğrencilerinin Yaşlı Ayrımcılığına İlişkin Tutumları*. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Programı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
- Palmore, E. B. (2004). Researchnote: Ageism in Canada and the United States. *Journal of Cross Cultural Gerontology*, 19(1), 41-46.
- Pascoe, E. A., & Richman, L. S. (2009). Perceived discrimination and health: A meta-analytic review. *Psychol Bulletin*, 135, 531-554. doi: 10.1037/a0016059
- Power, B. (1993). *Attitudes of young people to ageing and the elderly*. National Council for The Elderly Report No. 16. http://www.ncaop.ie/publications/research/reports/16_Attitudes_Young_Ageing.pdf
- Reuben, D. B., Fullerton, J. T., & Tschann, J. M. (1995). Attitudes of beginning medical students toward older persons: A five campus study. *The University of California Academic Geriatrics Society*, 43(2), 1430-1436.
- Ryan, A., Melby, V., & Mitchell, L. (2007). An evaluation of the effectiveness of an educational and experiential intervention on nursing students' attitudes towards older people. *International Journal of Older People Nursing*, 2(2), 93-101.
- Şahin, H. (2015). Research on university students' attitudes about elders and elder discrimination. *Turkish Journal of Geriatrics*, 18(1), 47-53.
- Schigelone, A. S., & Ingersoll-Dayton, B. (2004). Some of my best friends are old: A qualitative exploration of medical students' interest in geriatrics. *Educational Gerontology*, 30, 643-661.
- Soyuer, F., Ünalın, D., Güleser, N., & Elmalı, F. (2010). Sağlık Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumları ve bu tutumların bazı demografik değişkenlerle ilişkisi. *Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(2), 20-25.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using Multivariate Statistics*. (Sixth edition). United States: Pearson Education.
- TUİK (2019). *İstatistiklerle yaşlılar*, www.tuik.gov.tr/PdfGetir.do?id=27595 (Erişim: 05.02.2019).
- Ucun, Y., Mersin, S., & Öksüz, E. (2015). Gençlerin yaşlı bireylere karşı tutumu. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(37), 1143-1148.
- UN, (2019). *World Population Prospects 2019: Highlights* (ST/ESA/SER.A/423). Department of Economic and Social Affairs, New York.
- Ünalın, D., Soyuer, F., & Elmalı, F. (2012). Geriatri merkezi çalışanlarında yaşlı tutumunun değerlendirilmesi. *Kafkas Tıp Bilimleri Dergisi*, 2(3), 115-119.
- Ünsar, S. E., Erol, Ö., Kurt, S., Türüng, F., Dinlegör Sekmen, I., Sak, C., & Türksen, S. (2015). Hemşirelik öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi*, 4(2), 61-67.
- Vefikuluçay Yılmaz, D., & Terzioğlu, F. (2011). Development and psychometric evaluation of ageism attitude scale among the university students. *Türk Geriatri Dergisi*, 14(3), 259-268.
- Vefikuluçay Yılmaz, D. (2008). *Üniversitede Öğrenim Gören Öğrencilerin Yaşlı Ayrımcılığına İlişkin Tutumları*. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Programı Doktora Tezi. Ankara
- Voogt, B. A., Mickus, M., Santiago, O., & Herman, S. E. (2008). Attitudes, experiences, and interest in geriatrics of first-year allopathic and osteopathic medical students. *Journal of the American Geriatrics Society*, 56(2), 339-344.
- Walker, A. (1993). *Age and Attitude: Main Results from a Eurobarometer Survey*. Brussels: European Commission.
- Wiles, J. L. Leibing, A., Guberman, N., Reeve, J., & Allen, R. E. S. (2012). The meaning of "aging in place" to older people. *The Gerontologist*, 52(3), 357-366.
- Wilkinson, T. J., Gower, S., & Sainsbury R. (2002). The earlier, the better: The effect of early community contact on the attitudes of medical students to older people. *Medical Education*, 36, 540-542.
- Yıldız, D., & Uzunsakal, E. (2018). Alan araştırmalarında güvenilirlik testlerinin karşılaştırılması ve tarımsal veriler üzerine bir uygulama. *Uygulamalı Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), 14-28.
- Yılmaz, E., & Özkan, S. (2010). Hemşirelik öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumları. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanat Dergisi*, 3(2), 35-53.